

18.2.2016

4/010/2016

Sisäministeriö
PL 26
00023 VALTIONEUVOSTO

Viite: Lausuntopyyntö SMDno-2015-1539, SM049:00/2015, 27.1.2016

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan perheen yhdistämisen edellytysten tiukentamista siten, että turvattua toimeentuloa koskevan vaatimuksen täyttäminen olisi jatkossa edellytys Suomeen pyrkivän perheenjäsenen oleskeluluvulle.

Vaatus toimeentuloedellytyksen täyttämistä koskisi aina tilanteita, joissa Suomessa oleva perheenkokoaja on saanut oleskeluluvan toissijaisen tai tilapäisen suojelun perusteella.

Vaatus toimeentuloedellytyksen täyttämistä koskisi myös tilanteita, joissa turvapaikan saaneen kolmannen maan kansalaisen tai kiintiöpakolaisen perheenjäsenen oleskelulupahakemusta ei esitetä kolmen kuukauden kuluessa perheen yhdistäjän pakolaisaseman myöntämistä. Toimeentuloedellytystä sovellettaisiin kuitenkin kolmen kuukauden määräajan kuluessa perheenmuostamistilanteissa, kun oleskelulupaa haetaan kansainvälistä suojelua saavaan kolmannen maan kansalaisen muulle omaiselle kuin perheenjäsenelle tai perheen yhdistäminen olisi mahdollista sellaisessa kolmannessa maassa, johon perheenkokoajalla tai perheenjäsenellä on erityisiä siteitä.

Esityksen mukaan myös Suomen ja pohjoismaan kansalaisen perheenjäsenen oleskeluluvan myöntämisen edellytyksenä olisi jatkossa turvattu toimeentulo. Lisäksi Suomen kansalaisen perheenjäsenelle myönnettäisiin jatkossa oleskelulupa perhesiteen perusteella vain ulkomailta haettuna.

Kelan sosiaaliturvaan kuulumisen Suomessa asuvana

Sosiaaliturvaan kuulumisesta säädetään pääasiassa asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetussa laissa (ns. soveltamisalaki, 1573/1993). Lain 3 §:n mukaan vakinaisesti Suomessa asuviin ja täällä pääasiallisesti oleskeleviin henkilöihin sovelletaan 1 §:ssä mainittua etuuslainsäädäntöä. Sairausvakuuttamisesta ja Kela-kortista säädetään erikseen sairausvakuutuslaissa (1224/2004), jossa kuitenkin viitataan vakinaisen asumisen käsitteen osalta soveltamisalakiin.

Lain 3 a §:n mukaan Suomeen muuttavan henkilön asumisen vakinaisuutta osoittavana seikkana huomioidaan mm. pakolaisasema ja oleskeluluvan saaminen toissijaisen suojelun perusteella. Vakinaisesti Suomessa asuvana sosiaaliturvaan kuuluvan henkilön perheenjäsenen muuttaessa Suomeen syntyy niin ikään oletta vakinaisesta Suomen muutosta. Lakia sovellettaessa perheenjäsenenä pidetään puolisoa ja alaikäistä lasta.

POSTIOSOITE
PL 450
00101 Helsinki
Puhelin 020 434 11

KÄYNTIOSOITE
Nordenskiöldinkatu 12
00250 Helsinki
etunimi.sukunimi@kela.fi

1 (2)

Suomesta turvapaikkaa hakevan henkilön ei katsota asuvan vakinaisesti Suomessa ennen kuin hänen turvapaikkahakemuksensa on lainvoimaisella myönteisellä päätöksellä ratkaistu. Myöskään tilapäisen suojelun tarpeen perusteella oleskeluluvan saaneen henkilön ei katsota muuttavan vakinaisesti Suomeen. Näissä tilanteissa perheen päähenkilön jääminen Kelan sosiaaliturvan ulkopuolelle tarkoittaa Suomeen myöhemmin pyrkivien perheenjäsenten kohdalla sitä, että he eivät voi vedota perheen päähenkilön asemaan sosiaaliturvaan kuuluakseen.

Oleskelulupavaatimus

Soveltamisalain 3 c §:n mukaan lakia sovellettaessa edellytetään maassa oleskelun olevan laillista. Lisäksi, kun Suomessa oleskeluun vaaditaan oleskelulupa, on sen oltava voimassa ja vähintään yhden vuoden oleskeluun oikeuttava. Vaatimus voimassaolevasta oleskeluluvasta tarkoittaa sitä, että vakinaisen asumisedellytyksen sinänsä täyttävä henkilö voi kuulua sosiaaliturvaan vasta oleskeluluvan myöntämisestä lukien, ja lupahakemuksen käsittelyaika jää hakijan vahingoksi.

Jos oleskelulupaa on haettu ulkomaalaislain 60 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa Suomessa ja se on myönnetty, oleskelulupavaatimus täyttyy kuitenkin jo lupahakemuksen jättämisestä lukien. Tällöin mm. Suomessa oleskeleva Suomen kansalaisen perheenjäsen saa oleskeluluvan käsittelyajan hyväksyen siten, että hänen voidaan takautuen todeta kuuluvan sosiaaliturvaan jo tänä aikana.

Kelan lausunto

Ehdotetut muutokset eivät vaikuta kansainvälistä suojelua saavien henkilöiden asemaan. Ne eivät myöskään vaikuta Suomen ja pohjoismaiden kansalaisten Suomeen pyrkivien perheenjäsenten sosiaaliturvaoikeuksiin silloin, kun päätetään soveltamisalain perusteella heidän Suomessa asumisensa vakinaisuudesta.

Perhesiteeseen perustuvan oleskeluluvan myöntäminen Suomen kansalaisen perheenjäsenelle ainoastaan ulkomailta käsin haettuna, muuttaisi heidän asemaansa sosiaaliturvan osalta. He eivät voisi enää kuulua sosiaaliturvaan jo hakemuksen jättämisestä lukien, vaan vakinaiseen Suomessa asumiseen perustuva oikeus sosiaaliturvaan alkaisi vasta oleskeluluvan myöntämisestä lukien.

Pääjohtaja

Liisa Hyssälä

Esikuntajohtaja

Juhani Rantamäki